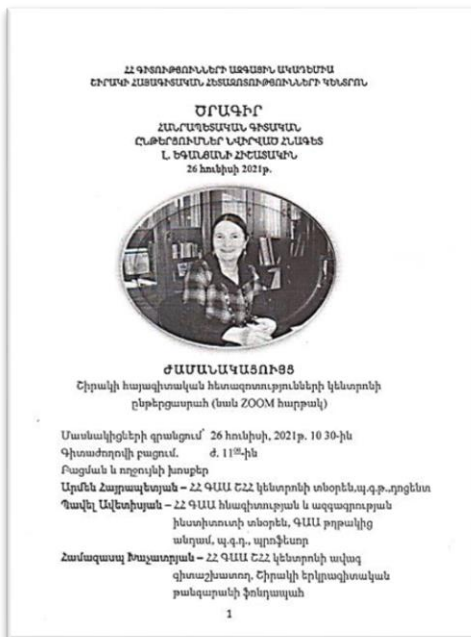

ԳԻՏԱԿԱՆ ԼՐԱՏՈՒ ՀԱՄԱՐՆԵՐ ՀԱՄԱՐՆԵՐ НАУЧНАЯ ИНФОРМАЦИЯ SCIENTIFIC INFORMATION

Թեև ԳԱԱ Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոնը ակադեմիական հայագիտական ինստիտուտներից ամենաերիտասարդն է (1997) մեր հանրապետությունում, այնուամենայնիվ այստեղ էլ վերջին տարիներին մի քանի ցավոտ ու ծանր կորուստներ եղան՝ շնորհալի ազգաբան-երաժշտագետ Հասմիկ Ափիսյանը, անչափ խոստումնալի ու համարձակ արվեստաբան Լաուրա Աթանեսյանը, հեղինակավոր ու անկոտրում հնագետ Լարիսա Եգանյանը... գիտնականներ, որ պատկառելի ձեռքերումն են ունեին ու բարի անուն:

Մեծ եղավ անձնակազմի ոգևորությունը, երբ Կենտրոնի գիտխորհուրդը մեկ տարի առաջ որոշեց Գյումրիում կազմակերպել հայագիտության ոլորտներից երեքի՝ հնագիտության, ազգաբանության և արվեստաբանության խնդիրներին վերաբերող հանրապետական ամենամյա ընթերցումներ՝ նվիրելով դրանք իրենց վաղամեռիկ տաղանդաշատ գործընկերների հիշատակին:

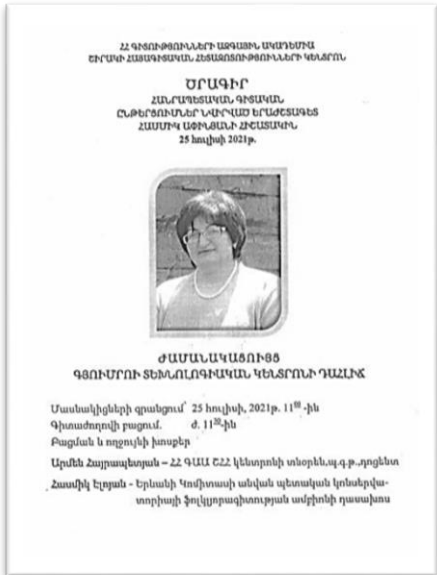

Ահա 2021թ. հունիսի 26-ին Գյումրիում՝ ԳԱԱ Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոնի ընթերցարանում, առցանց ծրագրով (ZOOM հարթակ) տեղի ունեցան **եգանյանական գիտական ընթերցումներ**՝ ՀՀ ԳԱԱ հնագիտության և ազգագրության, կենդանաբանության ինստիտուտների, Շիրակի հայագիտական կենտրոնի, Գյումրու «Կուրսի» պատմամշակութային արգելոց-թանգարանի, Երևանի պետական համալսարանի և Հայաստանի պատմության թանգարանի երեք տասնյակից ավելի գիտաշխատողների մասնակցությամբ: Արժարժվեցին հայ արդի հնագիտության մի շարք հիմնախնդիրներ, տեղի ունեցավ զեկուցումների ու շագրավ քննարկում:

Լարիսա Եգանյանի հիշատակին

նվիրված հանրապետական հնագիտական ընթերցումները Գյումրիում կլինեն ամենամյա:

Կենտրոնի ազգաբան-երաժշտագետ Հասմիկ Ափինյանի հիշատակին էին նվիրված 2021-ի հուլիսի 25-ին Գյումրու Տեխնոլոգիական կենտրոնի դահլիճում ԳԱԱ Շիրակի

հայագիտական կենտրոնի կազմակերպած ազգաբանական-երաժշտագիտական ընթերցումները, որին մասնակցեցին կենտրոնի ազգաբանները, ժողովրդական երաժշտության գիտակները, Երևանի կոնսերվատորիայի Գյումրու մասնաճյուղի Բազմաթիվ դասախոսներ ու մագիստրոսներ, Շիրակի պետհամալսարանի մասնագետներ, հյուրեր Երևանից:

ԳԱԱ Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոնի ավագ գիտաշխատող, ԵՊԿ Գյումրու մասնաճյուղի տնօրեն Հ. Հարությունյանը ըստ արժանվույն գնահատեց երջանկահիշատակ Հ.Ափինյան ազգագրագետի ու մանկավարժի վաստակը: Հետաքրքրությամբ լսվեց ԳՄ դասախոս Վ. Ադամյանի զեկույցը՝

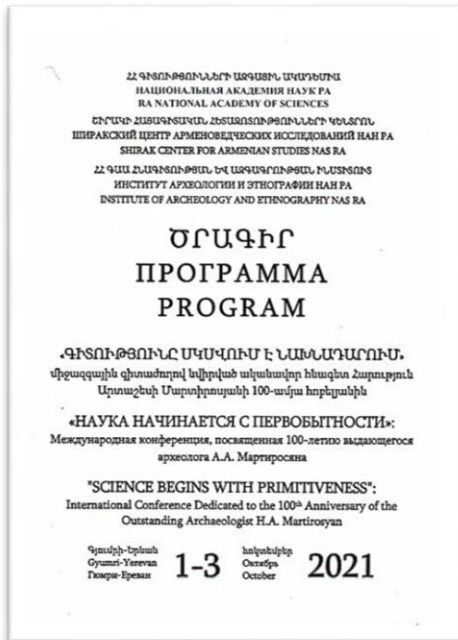
նվիրված Հ. Ափինյանի ֆուլկլորագիտական ժառանգության արժևորմանը: Աշխույժ բանավեճի շրջանակներում լսվեցին հայ ֆուլկլորագիտության արդի մի քանի հիմնախնդիրներին վերաբերող հաղորդումներ, Շիրակի բանավոր երգաստեղծության պոետիկայի արդիական հարցեր, Ալեքսանդրապոլի երաժշտական գերդաստանների մասին նորահայտ իրողություններ, երաժշտա-հոգեբանական փոխհարաբերությունների խնդիրներ և այլն:

Հ.Ափինյանի հիշատակին նվիրված ազգաբանական-երաժշտագիտական առաջին հանրապետական ընթերցումների շրջանակում տեղի ունեցավ «Շիրակի ժողովրդական երգերի ժողովածու»-ի շնորհանդեսը, իսկ գիտական միջոցառումը եզրափակեց Գյումրու ժողգործիքների պետական նվագախումբը՝ Շիրակի ժողովրդական պարերգերի բարձրարվեստ կատարումներով:

2021թ. հոկտեմբերի 1-3-ին կայացավ ՀՀ ԳԱԱ հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտի և ԳԱԱ Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոնի «Գիտությունը սկսվում է նախնադարում» համատեղ միջազգային առցանց գիտաժողովը՝ նվիրված ակնանավոր հնագետ Հարություն Արտաշեսի Մարտիրոսյանի 100-ամյա հոբելյանին: Հ. Մարտիրոսյանը հսկայական ավանդ ունի հայ խորհրդային

պատմագիտական մտքի ձևավորման ու զարգացման գործում, և միջազգային գիտա-
ժողովը, որին մասնակցելու հայտեր էին ներկայացրել Հայաստանի, Վրաստանի, Գեր-
մանիայի, Հունաստանի, Ռուսաստանի Դաշնության ավելի քան 60 հնագետներ, ազգա-
գրագետներ ու պատմաբաններ, գիտնականի անուրանալի վաստակի ճանաչման ու

նրա նկատմամբ խորին հարգանքի լավագույն արտահայտություն էր:

Երեք օր շարունակ Համացանցի ZOOM հարթակում բուռն քննարկումներ էին ընթա-
նում նախ՝ հնագիտության, ապա՝ ազգաբա-
նության, երրորդ օրը՝ պատմության վերաբեր-
յալ գիտական հաղորդումների շուրջ: Հատկա-
պես դրվատելի էր արտասահմանցի հայա-
գետների գործուն մասնակցությունը (պրոֆ.
պրոֆ. Ա.Լիխտենբերգեր, Տ. Շրայբեր, Ֆ. Խուա-
կո, Ռ. Կավրելիշվիլի և այլք): Բազմաթիվ
զեկուցումներով արդյունավետ մասնակցու-
թյուն ունեցան հատկապես ԳԱԱ հնագիտու-
թյան և ազգագրության ինստիտուտը և ԳԱԱ
Շիրակի հայագիտական հետազոտություննե-
րի կենտրոնը, զեկուցումների հայտեր էին ներ-
կայացրել նաև «Էրեբունի» պատմահնագիտա-

կան արգելոց-թանգարանը, Երևանի պատմության թանգարանը, ԳԱԱ պատմության,
արևելագիտության, կենդանաբանության, երկրաբանական գիտությունների ինստի-
տուտները, ԿԳՄՄՆ-ի պատմամշակութային արգելոց-թանգարանների և պատմական
միջավայրի պահպանության ծառայությունը, Երևանի պետական համալսարանը,
Սարդարապատի հայոց ազգագրության և ազատագրական պայքարի ազգային
թանգարանը և Գավառի պետական համալսարանը:

Գիտաժողովի ավարտին՝ լիագումար նիստն ամփոփեց եռօրյա աշխատանքի
արդյունքները, և գիտական հաղորդումներից 30-ը կազմկոմիտեի ստեղծած մասնագի-
տական հանձնաժողովների որոշմամբ իբրև լավագույն աշխատանքներ, երաշխավոր-
վեցին հրատարակման ԳԱԱ ՇՀՀ կենտրոնի «Գիտական աշխատություններ» պարբե-
րականի 2021թ. 24-րդ հատորի 2-րդ պրակով:

2021թ. հոկտեմբերի 22-23-ին Գյումրու պատմական կենտրոնին առանձին շուք
տվող դասական շինություններում՝ Երիտասարդության պալատում ու Գյումրու գեղա-
գիտության ազգային կենտրոնում, «աշխատում էր» հայագետների այս տարվա չորրորդ
և վերջին միջազգային գիտաժողովը, որին կազմակերպչի՝ ԳԱԱ Շիրակի հայագիտա-
կան հետազոտությունների կենտրոնի հրավերով, գրեթե առանց բացակայությունների,

